

Гуляк В.О., ст., *Бургаз О.А., к.геогр.н., доц.*
Одеський державний екологічний університет

ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проблема поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) є актуальною не лише для Одеської області, а і для України в цілому. Нажаль Україна виступає європейським лідером за кількістю відходів на душу населення. Водночас ситуація з їх утилізацією залишається на колишньому рівні.

Тверді побутові відходи засмічують і захаращують природний ландшафт. Крім того, вони є джерелом надходження шкідливих хімічних, біологічних і біохімічних речовин у навколишнє природне середовище. Це створює загрозу екосистемам, здоров'ю і життю населення селища, міста, і області, і цілим районам.

Відповідно до вимог статті 32 Закону України «Про відходи» з 1 січня 2018 року доводиться вкладати гроші для збільшення в державі вторинних ресурсів, зменшення відходів на сміттєзвалищах та їх негативного екологічного впливу. Досягти цього неможливо за відсутності ефективної системи сортування всього побутового сміття за видами матеріалів, для повторного використання або переробки, для захоронення та як небезпечне. Це відповідає вимогам двох директив ЄС – 1999/31/ЄС та 2008/98/ЄС, які врегульовують поводження зі сміттям у країнах Європейського Союзу. В останньому документі прямо йдеться про обов'язкову практику в країнах ЄС

щодо сортування та використання, зокрема, відходів пакувальної тари – шляхом реалізації принципу «розширеної відповідальності виробника».

Проблеми, які існують у сфері поводження з відходами, потребують невідкладного розв'язання та фінансування заходів як на державному, так і на регіональному рівні. Питання екологічно безпечного поводження з побутовими відходами стоїть в області досить гостро.

Через нестачу потужностей із переробки твердих побутових відходів утилізація сміття в Одеській області здійснюється на полігонах ТПВ.

За даними Департаменту житлово-комунального господарства та енергоефективності обласної державної адміністрації, в Одеській області зараз існує 608 полігонів/звалищ твердих побутових відходів площею 1274,9 га.

Переважна більшість полігонів працює в режимі перевантаження, тобто з порушенням проектних показників щодо обсягів накопичення відходів. Водночас через відсутність необхідних споруд та механізмів технологія захоронення здійснюється з порушенням нормативних вимог, що, в свою чергу, призводить до забруднення навколишнього природного середовища.

Майже всі звалища потребують невідкладної санації і рекультивациі. В багатьох містах мають місце несанкціоновані звалища ТПВ, за якими відсутній будь-який контроль, що не виключає звальювання туди медичних, токсичних та радіоактивних відходів.

Дуже гостро стоїть проблема очищення території житлової забудови приватного сектору. Це викликано недостатньою якістю роботи комунальних служб із населенням. Крім того, видалення відходів з приватного сектору для підприємств більш затратне, ніж в районах багатоповерхової забудови.

Одним з основних напрямів державної політики у сфері поводження з відходами є забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів і сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого, по-

вторного чи альтернативного використання ресурсно-цінних компонентів.

На превеликий жаль, в області відсутня єдина політика місцевих та регіональних органів влади щодо роздільного збору ТПВ. Технології поводження з ТПВ в не використовуються. В області немає сміттепереробних заводів, відсутні сміттеперевантажувальні та сміттесортувальні станції.

В даний час в Одеській області на системному рівні не налагоджено роздільний збір ТПВ «біля джерела» утворення відходів.